

„העולם הזה“ 750
תאריך 14.3.52

לפני 25 שנה

חגיגות פורים, שנערכו כסימן של צנע. מפקדה תיאטרון של העיתון התייחס להעלאת המחזה „אילוף הסוררת“ לווליאם שקספיר על קרשי תיאטרון „הבימה“
בשער הגליון, האקרובטית השווייצית ליאונה קרמו, והאריה טרון, שהופיעו השבוע לפני 25 שנה ביותר „הזירה טרון“ ב־רמת־גן.

גליון „העולם הזה“ שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, פורסם כתבת־תחקיר ראשונה בסדרה „אור על פני ארץ“, הכתבה פיענחה לקראת את הניגודים והמניעים למלחמה בהודו־סין * — מלחמה שהתנהלה עד לפני כשלוש שנים. לפני 25 שנים היה „העולם הזה“ העיתון הישראלי היחיד שחזיק כתב קבוע בדרום־מזרח אסיה. במקביל הוציאה כתבה תחת הכותרת „פרשת דרכים: ניו־דלהי, קאראצ'י, רומא“, שהציגה את מגמת מישור־החזית הישראלי לניתוק פוליטי מאסיה.

בגליון „העולם הזה“ לפני 25 שנים, תיארה כתבה מגולמת את הניסיון שנערך בעזרת קיבוץ שער־העמקים, להכשיר בני כפרים ערביים להקים קיבוץ ערבי. לא נפקד בשבועון סיקור

תוכנית להקמת בריכת „גורדון“ * נתן דונביץ מקבל

מיכתב־פיטורין מ„הארץ“ * „מכבי“ מקנאה ב„הפועל“

מישלות, קפצו על המציאה במהירות רבה, אך הסכימו להעביר את התלבושות לאנשי הכשרת מעייני־ברוך*, כיוון שהיה בפייהם נימוק מכריע: בכך ימצאו יותר חן בעיני חברותיהם.
המישלות האמריקאי הפועל עורר את קינאת מכבי, שרצתה גם היא במשהו בנוסח אמריקה, אך מאמציה להשיג מישל לוח דומה לא הוכתרו בהצלחה מרובה. אולם אז באה שגורירת ארצות־הברית ב־ישראל לעזרה בצורה מקורית: היא הגישה שי ללמכבי — סירטייקולנוע המדגימים על המסך כיצד יש להתאמן ומה על הכדורסלנים לעשות בכדורסל החדש.

או"ם

שובע וגד מין

תומאס רוברט מאלטוס ניבא בשנת 1798 סוף שחור לאנושות: האוכלוסיה העולמית תלך ותגדל בקצב גיאומטרי, ואילו סל־המזון העולמי יגדל בקצב איטי. התור צאה, לפי מאלטוס: העולם כולו יגוע באחד הימים ברעב. ההצלה היחידה: מיליון חמות, מחלות ורעב, שיקטינו מדי־פעם את מספר הפיות.

החודש קם יורר הנהלת אירגון המזון והחקלאות הבינלאומי, וגילה תגלית חד־שה: לא הריבוי הטבעי יוצר את הרעב, אלא להיפך, הרעב יוצר את הריבוי ה־טיבעי. הרעב, ובעיקר הרעב החלקי של תזונה בלתי־מספקת מתמדת, הורס את כוחו ורצונו של האדם, אולם בדיכוד הוא מגביר את תשוקתו המינית והריבוי ה־טיבעי שלו (מתוך סיבה גופנית: כבד שאינו גיוון די־צרכו חדל מהחליש את הפעילות המינית בתוך הגוף). קיים, אי־פוא, מעגל־קסמים: רעב, בריאות לקויה, ייצור ירוד, דלות, ריבוי בקצב מטורף ושוב רעב.

אמר חזוואה דה־קאסטרו: יש לשבור את האחוות הפיאודליות בעולם, לעודד שותפויות חקלאיות, כתוצאה מכך יהיה לאנשים מזון די צרכם, ושוב לא יהיה צורך לפתח מיבציה־הסברה מלאכותיים לצמצום הילודה (דוגמת המיבצע המתנהל זה כמה שנים ביפאן). הכבד האנושי ה־שבע יתייצב במערכה נגד התאוה המינית, ויצמצם את הילודה המוגברת ה־מסוכנת.

אנשים

אחרי ששרי־החזן משה שרת חתם את שמו בעברית בספר־האורחים של עיר־יית גלאגו הסקוטית, זכה כמתנה מיוחדת מאת ראש העיר המארחת: זוג כפתורי־שרוול (חפתים) עשויים זהב, הנושאים את סמל העיר.
הקומיקאי האמריקאי ג'ואי אדמס (שער העולם הזה 749) סיפר, בהגיעו לפאריס, בדיחה נאה שאותה ייחס לדויד בן גוריון. הבדיחה: כאשר מטוס־נוסעים חונה בישראל, מודיעה הדיילת לנוסעים: „אנו עומדים לתנות בישראל — נא להדק את החגורות.“

* הפועל מעייני־ברוך היתה, לפני 25 שנים, אחת מהפגעות הכדורסל הישראלי, ואחרי־כך שיחקו מרבית שחקניה בהפועל תל־אביב.

הלת הארץ. תגובתם של המפורטים, שבהם הלמו המיכתבים כרעם ביום בהיר, היתה הת־קשרות מיידית עם ועד עובדי הארץ וא־גודת־העיתונאים, והחלטה משותפת שה־פיטורים אינם חוקיים. הנימוק להחלטה: מתוך מיכתבי־הפיטורין אין להסיק שאיש מהמפורטים גרם לאי־שביעות־רצונה של הנהלת הארץ.

המפורטים, שגיננו את הנהלתם על ש־נזדרזה לפטר עובדים, ביניהם ותיקים, בטרם החל המשבר הכלכלי לתת אותות ברורים, הסיקו: התעלמות מוחלטת מן הפיטורין תוך שימוש באמצעי־לחץ (הש־כתת עבודת העיתון) היא טובת העניין, ותביא להשבת המצב לקדמותו.

אך דעתם של גורמים אובייקטיביים במערכת הארץ היתה פסימית יותר: אין לכפות על מעביד פרטי, ולא־כל־שכן עורך עיתון, העסקתם של אנשים בניגוד לרצונם, ויהיה נימוקו אשר יהיה, לעומתם טענו מצדדי תוכנית הפיטורין, שהיה מקום לצמצם במערכת הארץ, שמנגנונה הוא המנופס שבמנגנוני עיתוני הבוקר — ועתה, הוסיפו, הגיע הזמן.

לכך ניתוספו המחסור בנייר־עיתון, אשר שני עמודיו היומיים קוצרו מכלכל את רשת כתבי העיתון, והתוכנית הכלכלית החדשה, שתאלץ את מוציאי העיתונים להעלות את מחיר הגליון.

כדורסל

במקום ועליים, סרט

המישלות שהגיע למרכז הפועל כלל דברים רבים: נעלי־התעמלות אמריקאיות גבוהות, תלבושות רבגוניות, מגיני־ברך לכדורסלנים. היה זה פרי הענקתו של הבוס היהודי המחזיק של הכושים מ־הארלם גלוב טרוסט, רובי ספירשטיין, שהתפעל משחקני הכדורסל הישראליים, קבוצות הפועל, ששמעו על אודות ה־

תמונה מתוך כתבה שהתפרסמה לפני 25 שנה על ניסיון מהפכני לקלוט ערבים בקיבוצים. התמונה צולמה בכרם של קיבוץ שער־העמקים בעת קציר עשבים שצמחו בין הגפנים. בין חברי הקיבוץ עומד (שני מימין) לאיוס מוטאנס, חבר הגרעין הערבי המקבל הכשרה בקיבוץ.

עיתונות

רעם ביום בהיר

בבית הארץ התפוצצה פצצה, ופגעה בחמישה מעובדי המערכת הקבועים: שר־למית לב־ארי, עורכת מדור לאשה; נתן דונביץ ומרדכי ארציאלי, כתבים תל־אבי־ביים; יצחק וייט ושלמה גרבר, כתבים ירושלמיים. כל החמישה קיבלו מיכתבים זה־היתכן: „מפאת הקיצוצים הדרושים ו־עקב שינויים כלכליים שחלו לאחרונה ניאלק, לצערנו, לוותר על שירותיך. הני

העם

האקדחים לא ירו

בשנים עברו סירטרו סוללות של אקדחי פסקים כמכונות־ירייה, קרעו גרביניליון או שמלות־משי, ולא הניחו לאזרחים של־וויס לישון במנוחה בלילה. „איונה נוער פראי וחסרי־חינוך“ נאנחו הקשישים, ו־הלכו הביקה מרוצים.

השנה לא ירו באקדחים. מישהו קבע שהם מסכנים את הבריאות, הנוער, ממוש־מע ומנומס — ציית, החג, שסימל פער את התגברות הדוות־החיים של ילדים קטנים גדולים, צעירים וקנים, התרוקן מתוכנו — עוד זיכרון אחד של עבר רומנטי, שחלף ללא שוב.

נשף פורים 1952

אך האקדח שנעלם לא גרם לכך לבדו. במדינה של 1952 דרושה פקודה מלמעלה, חתומה ומאשרת חוק, בתוספת מיעד צבאי, כדי ליצור זכר למצב־רוח מרומם. חדות־החיים הספונטאנית, הבלתי־כבולה, הפורצת גבולות וגדרות, שוב אינה מצוייה במדינה. פה־יש קנו אותה בכסף, במחיר כרטיס־כניסה ובתחמישת יקרה, אולם לגבי הכלל היה זה יום ככל הימים. יומ־זיכרון לקשישים, שזכרו את העדלאידע האחרונה לפני 17 שנה. יום ריק לרוב רובם של אזרחי ישראל, שנולדו בארץ או שבאו אליה אחרי תאריך זה.

חל־אביב

אחד מארץ

בוקר תמון יוקד אחד ירדו עשרות אלפי אזרחי תל־אביב אל חוף הים, כשליענים נזדקר שלט עירוני: הרחצה אסורה, עבר־יינים ייענשו. מחקר עירוני גילה שההונחה ואי־תיכנון הביוב, גרמו לזרימת מ־השופ־כין אל הים, זיהמו אותו ואיימו במחלות

* מילחמת הודו־סין — התנהלה, עד להפסקתה הראשונה, בין צרפת לבין מור־דים קומוניסטים, ואחר הפכה ל„מילחמת וייט־נאם“.